

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011m. gegužės 16 d. Nr. FA-P-60-2-29
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2010-06-18 pavedimą Nr. P-60-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Aušra Everlingienė (grupės vadovė)

Nijolė Norušaitienė

Aldona Čaplikienė

Laima Bužinskienė

Auditas pradėtas 2010-06-18

Auditas baigtas 2011-05-16

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	7
1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų	7
1.1. Buhalterinės apskaitos tvarkymas	7
1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymas	8
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	9
2.1. Tikslinės paskirties lėšų naudojimas	9
2.2. Vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų pirkimas	10
2.3. Mokymo metodinės medžiagos pirkimas	13
2.4. Žemės naudojimas	13
3. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	13
4. Rekomendacijos	14
Priedai	15

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti:

- valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams planavimą teisėtumo požiūriu;
- audituojamo subjekto 2010 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiškumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos finansų ministerija, adresas: Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius, identifikavimo kodas 288601650.

Finansų ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas finansų srities valstybės valdymo funkcijas ir pagal kompetenciją įgyvendinanti šioje srityje valstybės politiką.

Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo Ingrida Šimonytė. Ekonomikos departamento direktoriaus pareigas ėjo Daiva Pipirienė.

Audituojamas laikotarpis – 2010 metai.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Finansų ministerijos 2010 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Valstybės, savivaldybių, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir Valstybinio socialinio draudimo fondo 2010 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių pateikimo terminas įstatymu¹ pratęstas iki 2011 m. spalio 1 d.

Vyriausybės nutarimu numatyta², kad visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema. Finansų ministro patvirtintame 2010 metų konsolidavimo kalendoriuje³ nurodyta, kad Finansų ministerija ir jai pavaldžios įstaigos finansines ataskaitas šioje sistemoje turi pateikti iki gegužės 26 d., o Finansų ministerija konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį turi parengti ir patvirtinti liepos mėnesį.

Kadangi finansinių ataskaitų rinkiniai bus pateikti ir patikrinti po birželio 1 d., o vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁴ audito išvada turi būti pateikta ne vėliau kaip birželio 1 d., todėl nuomonės dėl Finansų ministerijos finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumo audito išvadoje nepareiškiame.

Audito metu buvo vertinamas ūkinių operacijų registravimas apskaitoje pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS) ir audituojamas Finansų ministerijos 2010 metų konsoliduotųjų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų rinkinys:

- Aiškinamasis raštas dėl 2010 metų išlaidų sąmatų vykdymo ataskaitų rinkinio;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (formos Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Ministerija audituojamu laikotarpiu vykdė 9 programas, kurioms vykdyti 2010 m. patvirtinta 6 119 558 tūkst. Lt biudžeto asignavimų (iš jų Vyriausybės rezervas – 8 823 tūkst. Lt)⁵. Patikslinti asignavimai sudarė 6 612 080,4 tūkst. Lt, iš kurių panaudota 6 081 355,1 tūkst. Lt, arba 91,9 proc.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (2011-04-21 įstatymo Nr. XI-1343 redakcija), 32 str. 7 d.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimas Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“, 2.7 p.

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-05-03 įsakymas Nr. 1K-171 „Dėl 2010 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. 26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 44 p.

⁵ Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2009-12-10 Nr. XI-563; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-01-20 nutarimas Nr. 70 „Dėl 2010 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (su vėlesniais pakeitimais).

asignavimų plano. Ministerijos vykdomai Valstybės priskirtų funkcijų ir kitų teisės aktuose numatytų priemonių finansavimo savivaldybėse programai skirta 3 256 013 tūkst. Lt⁶. Patikslinti programos asignavimai sudarė 3 484 421,9 tūkst. Lt, iš kurių panaudota 3 436 608,7 tūkst. Lt, arba 98,6 proc. planuotų asignavimų. Šios programos lėšų naudojimas audituotas⁷, atliekant finansinius (teisėtumo) auditus savivaldybėse.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁸.

Auditas atliktas, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis: 0,5 proc. visų kasinių išlaidų (be Valstybės priskirtų funkcijų ir kitų teisės aktuose numatytų priemonių finansavimo savivaldybėse programos), tai yra 13 224 tūkst. Lt. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad 2010 metų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, buvo vertinamas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, buvo atlikta išsami rizikos analizė; peržiūrėtos tvarkos, taisyklės, įsakymai ir kiti dokumentai, vertinamas vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumas ir nuoseklumas; atliktos ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros.

Svarbiausiose audito srityse (Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programa, pavedimų lėšos, Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuojami ministerijos vykdomi viešinimo ir vertinimo projektai, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinės paramos lėšomis finansuojamų projektų finansų kontrolė) atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant šias audito procedūras: skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitines ir kitas.

Audito procedūras atlikome VŠĮ Centrinėje projektų valdymo agentūroje (toliau – CPVA) ir Finansų ministerijos mokymo centre, kurie vykdo Finansų politikos formavimo ir įgyvendinimo programos priemones.

⁶ Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2009-12-10 Nr. XI-563; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-01-20 nutarimas Nr. 70 „Dėl 2010 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2010-01-26 įsakymas Nr. V-19 „Dėl 2010 metų valstybinio audito programos“ (su pakeitimais ir papildymais).

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Vykdam 2010 metų valstybinio audito programą, valstybės kontrolieriaus įsakymu nustatytoje sisteminių tyrimų srityje (viešojo sektoriaus subjektų sąskaitų likučių perkėlimo teisingumas) atliktos audito procedūros.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų

1.1. Buhalterinės apskaitos tvarkymas

Ministerijoje nepakankamai dėmesio skiriama tinkamam buhalterinės apskaitos organizavimui.

Nesivadovaujama Buhalterinės apskaitos įstatymo⁹ 9 straipsnio 2 dalies ir 16 straipsnio 2 dalies reikalavimais, pagal kuriuos ūkio subjekto vadovas turi parinkti apskaitos politiką ir ją įgyvendinti, atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį ir vadovaudamasis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS), nustatyti apskaitos registru formos, jų turinį, skaičių. Ministerijos nustatytoje apskaitos politikoje¹⁰ neišsamiai aprašyti apskaitos proceso ir atskirų apskaitos sričių ypatumai, nenurodyti apskaitos registrai, nepateiktos turto nuvertėjimo schemas, atskirų programų apskaitos principai ir kt.

Ministerijos patvirtinta apskaitos politika neatitinka Buhalterinės apskaitos įstatymo reikalavimų, nenustatytos apskaitos registru formos, jų turinys ir skaičius.

Ministerija neteisingai įformino ūkines operacijas (struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų įsigijimą), t. y. paslaugų perdavimo–priėmimo aktuose nenurodė visų privalomų rekvizitų.

2010 m. ministerija pagal sutartį¹¹ įsigijo Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų (mokymų, konsultacijų, renginių organizavimo, leidinių ir kt.). Pagal sutartį paslaugų teikėjas, įgyvendinęs vertinimo galimybių stiprinimo priemonę arba jos dalį, t. y. surengęs mokymo renginį, atlikęs vertinimą, suteikęs konsultacijas ir metodinę pagalbą konkrečiu klausimu, įgyvendinęs kitą vertinimo galimybių stiprinimo priemonę, suorganizavęs vertinimo viešinimo renginį, parengęs ir išleidęs leidinį, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 5 kalendorines darbo dienas nuo priemonės ar jos dalies įgyvendinimo, perduoda užsakovui priemonės ar jos dalies įgyvendinimo rezultatus kartu su perdavimo–priėmimo aktu, kurio forma pridedama prie sutarties.

Patikrinus visus per 2010 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų perdavimo–priėmimo aktus, nustatyta, kad juose nėra Buhalterinės apskaitos

⁹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su pakeitimais ir papildymais).

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010-04-26 įsakymas Nr. 1K-127 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos buhalterinės apskaitos politikos aprašo, sąskaitų plano ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominių normatyvų Lietuvos Respublikos finansų ministerijai patvirtinimo“.

¹¹ 2010-01-20 sutartis (Nr. 14P-5) su VšĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ ir VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutu, veikiančiais pagal 2009-11-25 jungtinės veiklos sutartį.

įstatymo¹² 13 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytų rekvizitų – paslaugos ar viešinio priemonių kiekio, mato vieneto ir vertės. Kadangi perdavimo–priėmimo aktuose nebuvo visų privalomų rekvizitų, ministerija atsargų apskaitos registre neužregistravo 2010 m. lapkričio 26 d. ir 30 d. įsigytų leidinių (viešinio leidinių, skirtų perduoti kitiems subjektams nemokamai): „ES struktūrinės paramos vertinimas: metodinės gairės“ (100 egz.); Vertinimo viešinio leidinių – kalendorių (100 egz.), o tai neatitinka 8-ojo Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto¹³ reikalavimų.

Ministerija nesivadovavo Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatomis, nes neteisingai įformino Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų (priemonių) įsigijimą.

Ministerija nesivadovavo 8-uju Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartu, nes neapskaitė viešinio leidinių, skirtų perduoti kitiems subjektams nemokamai.

1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymas

Ministerija, sudarydama Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitą, nenurodė Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinės paramos gavėjų debetinio įsiskolinimo metų pabaigoje (11 663 tūkst. Lt).

Pagal Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinės paramos lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo sutartis, paramos gavėjams gali būti išmokami avansai, atsižvelgiant į jų pasirinktą tinkamų finansuoti projektų išlaidų apmokėjimo būdą. Audito metu nustatėme, kad ministerija apskaitoje paramos gavėjams išmokamas avansu sumas registravo sąnaudų sąskaitose, o ne gautinų sumų sąskaitose, nors pagal 17-ojo VSAFAS¹⁴ 15 punktą, gautinos sumos apskaitoje turi būti pripažįstamos ir registruojamos, kai biudžetinė įstaiga įgyja teisę gauti pinigus ar kitą turtą. Dėl to Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje ministerija nenurodė Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinės paramos gavėjų debetinio įsiskolinimo metų pabaigoje, kurio bendra suma – 11 663 tūkst. Lt.

Ministerija nesivadovavo 17-uju Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartu, nes paramos gavėjams išmokamus avansus apskaitoje neužregistravo kaip gautinas sumas. Todėl Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m.

¹² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su pakeitimais ir papildymais).

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymas Nr. 1K-220 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 8-ojo standarto patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-27 įsakymas Nr. 1K-223 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 17-ojo standarto patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

gruodžio 31 d. ataskaitoje debetinis įsiskolinimas metų pabaigoje yra 11 663 tūkst. Lt mažesnis.

Ministerija nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹⁵, nes visas 2010 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo ir vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų įsigijimo išlaidas (1 274,6 tūkst. Lt) priskyrė pervedamai Europos Sąjungos, kitai tarptautinei finansinei paramai ir bendrojo finansavimo lėšoms ir nurodė ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Einamiesiems tikslams kitiems valdžios sektoriaus subjektams“ (2.9.2.1.1.2 str.), o nepaskirstė pagal prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų straipsnius. Todėl Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje pervedama Europos Sąjungos, kita tarptautinė finansinė parama ir bendrojo finansavimo lėšos (2.9.2.1.1 str.) 1 274,6 tūkst. Lt didesnės, o prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos (2.2.1.1.1 str.) ta pačia suma mažesnės.

Dėl to, kad ministerija nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje pervedama Europos Sąjungos, kita tarptautinė finansinė parama ir bendrojo finansavimo lėšos (2.9.2.1.1 str.) 1 274,6 tūkst. Lt didesnės, o prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos (2.2.1.1.1 str.) ta pačia suma mažesnės.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Tikslinės paskirties lėšų naudojimas

Audito metu įvertinę CPVA disponuojamų tikslinės paskirties lėšų, skirtų vienbučių ir daugiabučių namų, butų ir socialinės paskirties pastatų šiltinimui ir (ar) atnaujinimui energijos taupymo požiūriu, eksperimentinių namų statybai kredituoti, naudojimą nustatėme, kad jos buvo naudojamos ne pagal Vyriausybės nutarimuose¹⁶ nurodytą paskirtį.

Sujungusi viešąsias įstaigas Būsto ir urbanistikos plėtros fondą bei Centrinę finansų ir kontraktų agentūrą, Finansų ministerija 2003 m. sausio 2 d. įsteigė CPVA ir patvirtino įstaigos įstatus¹⁷. CPVA, po reorganizavimo tęsiančiam veiklą juridiniam asmeniui, perėjo visos reorganizuotų įstaigų teisės ir pareigos. VšĮ Būsto ir urbanistikos plėtros fondas 2002 m. gruodžio 31 d. perdavė CPVA pastatų šiltinimo paskolų sutartis, pagal kurias turėjo būti grąžinta

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-04-12 nutarimas Nr. 451 „Dėl Ne pelno organizacijos Būsto kreditavimo fondo lėšų formavimo, valdymo ir naudojimo tvarkos patvirtinimo“ ir 1995-09-11 nutarimas Nr. 1209 „Dėl gyvenamųjų namų, butų renovacijos ir šiltinimo kreditavimo tvarkos“, 4.1 p.

¹⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002-12-20 įsakymas Nr. 406 „Dėl viešosios įstaigos Būsto ir urbanistikos plėtros fondo ir viešosios įstaigos Centrinės finansų ir kontraktų agentūros reorganizavimo“.

16 279 tūkst. Lt ir terminuotuose indėliuose laikoma jau susigražintų 5 130 tūkst. Lt. Perimtų lėšų valdymą ir naudojimą reglamentuoja Ne pelno organizacijos Būsto kreditavimo fondo lėšų formavimo, valdymo ir naudojimo tvarka¹⁸.

CPVA pirmaisiais veiklos metais (2003 m.) pagal VŠĮ Būsto ir urbanistikos plėtros fondo sudarytas paskolų sutartis paskolų gavėjams baigė išmokėti 1 337,9 tūkst. Lt ir pradėjo priiminėti gražinamų paskolų įmokas bei palūkanas, tačiau neorganizavo naujų ilgalaikių paskolų teikimo savivaldybėms, daugiabučių namų savininkų bendrijoms bei individualiems būstų savininkams, įgyvendinant pastatų šiltinimo projektus.

Pagal CPVA apskaitos duomenis, negražintų paskolų likutis 2010 m. sausio 1 d. buvo 2 025,9 tūkst. Lt ir 1 025 tūkst. Lt sugražintų lėšų, laikomų terminuotuose indėliuose. Per 2010 m. buvo susigražinta 1 073,8 tūkst. Lt. CPVA grįžtančių kreditų ir gautų palūkanų lėšas 2010 m. naudojo turtui įsigyti (175,3 tūkst. Lt) ir veiklos sąnaudoms dengti (268,3 tūkst. Lt).

Įvertinus tai, kad paskolos vienbučių ir daugiabučių namų, butų ir socialinės paskirties pastatų šiltinimui buvo suteiktos iš valstybės biudžeto lėšų, sugražintos paskolos ir su tuo susijusios sumos (palūkanos, delspinigiai ir kt.) turi būti gražintos į valstybės biudžetą. Apie audito metu nustatytus dalykus raštu¹⁹ informavome Finansų ministeriją ir CPVA ir pateikėme rekomendaciją. Ministerijos numatytos priemonės rekomendacijai įgyvendinti ir jos įgyvendinimo terminai nurodyti 2 priede.

2.2. Vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų pirkimas

Audito metu įvertinę Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugų pirkimą nustatėme, kad ministerija, rengdama pirkimo sąlygas, ne visais atvejais vadovavosi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimais ir Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodika.

Įgyvendinant 2009 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo planą, su CPVA pasirašyta projekto „Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimas Lietuvoje 2009 m.“ (kodas Nr. VP4-1.3-FM-01-V-02-001) finansavimo ir administravimo sutartis (2 100 tūkst. Lt).

Pagal šį projektą 2009 m. lapkričio–gruodžio mėn. ministerija atliko Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugų (mokymo, konsultavimo ir vertinimo paslaugų, kitų vertinimo galimybių stiprinimo priemonių, renginių organizavimo, leidybos paslaugų) pirkimą atviro konkurso būdu. Konkurso metu buvo gautas vienas pasiūlymas ir

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-04-12 nutarimas Nr. 451 „Dėl Ne pelno organizacijos Būsto kreditavimo fondo lėšų formavimo, valdymo ir naudojimo tvarkos patvirtinimo“.

¹⁹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2011-03-07 raštas Nr. S-(60-1700)-399 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

su pasiūlymą pateikusia subjektų grupe buvo pasirašyta paslaugų teikimo sutartis²⁰, kurios vertė 449,5 tūkst. Lt. Sutartyje numatytas 14 mėnesių paslaugų teikimo terminas.

Dėl pirkimo sąlygų. Pažymime, kad pirkimo dokumentuose netiksliai apibūdinamos įsigyjamos paslaugos, pavyzdžiui, 1–2 dienų trukmės tarptautinio vertinimo viešinio renginio (apie 150 dalyvių) organizavimas, trijų leidinių parengimas ir (arba) išleidimas, kiekvieno tiražas 100–150 egz., kitos papildomos vertinimo galimybių stiprinimo priemonės. Esant tokiems neapibrėžtumams, tiekėjams gali būti sunku pateikti pasiūlymus, o ministerijai užtikrinti racionalų lėšų panaudojimą. Pagal tuo metu galiojusio Viešųjų pirkimų įstatymo²¹ 24 straipsnio 7 dalies nuostatas, „pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių“.

Dėl sutarties kainodaros. Pažymime, kad sutartyje nustatytos kainodaros taisyklės yra neaiškios, nes negalėjome nustatyti paslaugų, priemonės, leidinio vieneto (metodinė priemonė „ES struktūrinės paramos vertinimas: metodinės gairės“ ir vertinimo viešinio leidinys – kalendorius) įsigijimo savikainos, todėl neįsitikinome, ar jie įsigijami už pagrįstą – realią kainą, o tai prieštarauja Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos²² 4 punktui, kuriame nurodyta, kad kainodaros taisyklės turi būti aiškios, nedviprasmiškos, kad atsiskaitymo su tiekėju metu nekiltų neaiškumų dėl suteiktų prekių, paslaugų ar įvykdytų darbų įkainojimo.

Dėl sutarties sąlygų keitimo. Ministerija pritarė sutarties sąlygų pakeitimui, nors sutartyje buvo numatyta, kad sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatymo numatytus atvejus. Įstatymo²³ 18 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos, išskyrus tokias pirkimo sutarties sąlygas, kurias pakeitus nebūtų pažeisti šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyti principai bei tikslai ir kai tokiems pirkimo sutarties sąlygų pakeitimams yra gautas Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas.

Sutartyje mokymų veiklai buvo numatytos 54 ekspertų darbo dienos, sutarties vykdymo ataskaitos rengimui – 20, o vertinimo viešinio renginių organizavimui – 36. Teikiant paslaugas buvo nuspręsta neišnaudotas mokymo ir sutarties vykdymo ataskaitos rengimo veikloms suplanuotas ekspertų darbo dienas panaudoti vertinimo viešinio renginių organizavimui. VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ 2010-11-15 raštu Nr. S-10-98 prašė pritarti ekspertų darbo dienų perskirstymui tarp projekto veiklų. Ministerija perskirstymui pritarė. Mokymo

²⁰ 2010-01-20 sutartis (Nr.14P-5) su VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ ir VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos institutu, veikiančiais pagal 2009-11-25 jungtinės veiklos sutartį.

²¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija); pagal dabar galiojančią 2010-12-23 įstatymo Nr. XI-1255 redakciją 24 str. 8 d.

²² Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003-02-25 įsakymas Nr. 1S-21 „Dėl viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

²³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

veiklai nutarta skirti eksperto 51 darbo dieną, sutarties vykdymo ataskaitos rengimui – 17, vertinimo viešinimo renginių organizavimui – 65.

Kiti pastebėjimai. Ministerija nekontroliavo, ar Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugų teikėjas, vykdydamas sutartinius įsipareigojimus, pasitelkia trečiuosius asmenis. Be to, nevykdė ekspertų, teikiančių metodinę, konsultacinę pagalbą, darbo laiko apskaitos kontrolės.

Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugų pirkimo sutarties²⁴ 19 straipsnio (Subteikimas) sąlygos numato, kad susitarimas, pagal kurį paslaugų teikėjas dalies įsipareigojimų, prisiimtų šioje sutartyje, vykdymui pasitelkia trečiąją šalį, yra laikomas subteikimo sutartimi ir toks susitarimas turi būti rašytinis. Prieš sudarydamas subteikimo sutartį paslaugų teikėjas privalo gauti išankstinį rašytinį užsakovo sutikimą. Audito metu nustatyta, kad vykdydamas sutartinius įsipareigojimus paslaugų teikėjas naudojosi trečiųjų šalių (UAB „Eugrimas“, AB „Aušra“, UAB „Biznio mašinų kompanija“) paslaugomis, neturėdamas išankstinio rašytinio ministerijos sutikimo, o ministerija nekontroliavo subteikimo sutarčių sudarymo. Atkreipiame dėmesį, kad, atlikdami valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą praeitais metais, taip pat nustatėme, kad ministerija nekontroliavo, ar Lietuvos visuomenės informavimo kampanijos apie 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinę paramą Lietuvai parengimo ir įgyvendinimo paslaugų teikėjas, vykdydamas sutartinius įsipareigojimus, pasitelkia trečiuosius asmenis.

Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugų pirkimo sutartyje nustatytos kainos apskaičiavimo taisyklės (kainodara) grindžiamos ekspertų darbo dienų kitų papildomų išlaidų fiksuotais įkainiais, t. y. įsigyjamos paslaugos kaina susideda iš ekspertų darbo dienos ir papildomų išlaidų įkainių. Audito metu nustatyta, kad ministerija nevykdė ekspertų darbo laiko apskaitos kontrolės. Šias išlaidas pagrindžiančiais dokumentais nurodė tiekėjo parengtas tarpines ir galutinę sutarties vykdymo ataskaitas.

Ministerija nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, nes:

- pirkimo dokumentuose netiksliai apibūdino įsigyjamas Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje paslaugas;
- pritarė sutarties sąlygų pakeitimui.

Nustatydamą Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų pirkimo sutarties kainodarą, ministerija nesivadovavo Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikoje nurodytais kainodaros taisyklių nustatymo principais.

²⁴ 2010-01-20 sutartis (Nr.14P-5) su VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ ir VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos institutu, veikiančiais pagal 2009-11-25 jungtinės veiklos sutartį.

2.3. Mokymo metodinės medžiagos pirkimas

Audito metu įvertinę mokymo metodinės medžiagos pirkimą, nustatėme, kad Finansų ministerijos mokymo centras ne visais atvejais vadovavosi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimais.

Nustatyta, kad 2010 metais iš programai „Finansų politikos formavimas ir įgyvendinimas“ (priemonė – darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas, darbo įgūdžių ir gebėjimų, atitinkančių valstybės ir Europos Sąjungos keliamus kvalifikacijos reikalavimus, formavimas) skirtų asignavimų mokymo centras pagal 90 autorinių sutarčių įsigijo 70,5 tūkst. Lt vertės autorinių kūrinių (mokymo metodinę medžiagą). Mokymo centras, pagal Viešųjų pirkimų įstatymą būdamas perkančiąja organizacija, minėtą medžiagą pirko netaikydamas įstatyme nustatytą pirkimo būdą.

Finansų ministerijos mokymo centras, pagal Viešųjų pirkimų įstatymą būdamas perkančiąja organizacija, mokymo metodinę medžiagą pirko netaikydamas įstatyme nustatytą pirkimo būdą.

2.4. Žemės naudojimas

Nustatyta, kad neįteisintas žemės, esančios po Finansų ministerijos mokymo centro patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais, naudojimas.

Mokymo centras nesivadovavo Valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių²⁵ reikalavimais, nes neįteisino žemės, esančios po patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais, naudojimo (Birštonas, Jaunimo g. 6 (unikalus Nr. 4400-1234-8042:1110), Kaunas, Pilies g. 4-114 (unikalus Nr. 1986-0002-1019:0005), Šiauliai, Tilžės g. 198 (unikalus Nr. 2998-0009-7012:0002)). Pažymėtina, kad audito metu mokymo centras ėmėsi priemonių, kad būtų įteisintas valstybinės žemės, esančios po patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais, naudojimas.

Finansų ministerijos mokymo centras nesivadovavo Valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklėmis, nes neįteisino žemės, esančios po patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais, naudojimo.

3. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Atsižvelgiant į audito metu nustatytus dalykus ministerijos vidaus kontrolės sistema vertintina patenkinamai.

Nustatyti pažeidimai CPVA ir Finansų ministerijos mokymo centre rodo vidaus kontrolės trūkumus kontroliuojant pavaldžių įstaigų veiklą. Atliktos audito procedūros ir nustatyti pažeidimai

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-11-13 nutarimas Nr. 1428 „Dėl valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių patvirtinimo“ (su pakeitimais ir papildymais).

vykdant Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų pirkimą, reikšmingi sutarties vykdymo kontrolės trūkumai nesuteikė pakankamai įrodymų dėl vidaus kontrolės veiksmingumo ir nuoseklumo. Šią išvadą patvirtina ir tai, kad panašūs dalykai buvo nustatyti atliekant valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą praeitais metais.

Manome, kad Finansų ministerijai tikslinga atlikti išsamų vidaus kontrolės vertinimą, siekiant nustatyti silpnas grandis šiose srityse: kontrolės aplinkos, rizikos įvertinimo, kontrolės veikimo, komunikacijos ir stebėsenos.

4. Rekomendacijos

Informaciją apie audito metu nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus kartu su rekomendacijomis jiems pašalinti Finansų ministerijai, CPVA ir Finansų ministerijos mokymo centrui pateikėme Valstybės kontrolės raštais (žr. 1 priedą). Apie numatytas priemones rekomendacijoms įgyvendinti ministerija, CPVA ir Finansų ministerijos mokymo centras mus informavo raštais (žr. 1 priedą).

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ir audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą rekomenduojame:

- patikslinti Finansų ministerijos apskaitos politiką ir nustatyti apskaitos registrų skaičių, jų formas (ataskaitos 1.1 dalis);
- užtikrinti, kad CPVA grąžintų į valstybės biudžetą sugrąžintus kreditus, sukauptas palūkanas, grąžinamų paskolų įmokas ir kitas su tuo susijusias sumas (ataskaitos 2.1 dalis);
- atlikti vidaus kontrolės sistemos vertinimą, kurio metu būtų nustatytos silpnos grandys šiose srityse: kontrolės aplinkos, rizikos įvertinimo, kontrolės veikimo, komunikacijos ir stebėsenos.

6-ojo audito departamento direktorius

Rimantas Sanajevs

Vyriausioji valstybinė auditorė

Aušra Everlingienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos finansų
ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

1 lentelė. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės pateikti raštai

Eil. Nr.	Adresatas	Valstybės kontrolės raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2010-09-30 Nr. S-(60-1700)-2128	Dėl asignavimų poreikio 2011 metams planavimo vertinimo rezultatų
2.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2010-12-15 Nr. S-(60-1700)-2668	Dėl vidaus kontrolės vertinimo
3.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra	2011-03-07 Nr. S-(60-1700)-399	Dėl audito metu nustatytų dalykų
4.	Finansų ministerijos mokymo centras	2011-03-28 Nr. S-(60-1700)-503	Dėl audito metu nustatytų dalykų
5.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija	2011-05-04 Nr. S-(60-1700)-869	Dėl audito metu nustatytų dalykų

2 lentelė. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikti raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Adresatas	Finansų ministerijos raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2010-11-09 Nr.((15.50-03)-5K-0926666)-6K-1009932	Dėl asignavimų poreikio 2011 metams planavimo vertinimo rezultatų
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-02-25 Nr.((15.50-03)-5K-1028571)-6K-1102165	Dėl vidaus kontrolės vertinimo
3.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-04-28 Nr.((17.3)-5K-1107120)-6K-1104467	Dėl audito rezultatų

3 lentelė. Finansų ministerijos mokymo centro pateikti raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Adresatas	Finansų ministerijos mokymo centro raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-04-01 Nr.3-141	Dėl audito metu nustatytų dalykų
2.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-04-15 Nr.3-169	Dėl informacijos
3.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-04-29 Nr.3-199	Dėl papildomos informacijos

4 lentelė. VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros pateikti raštai apie rekomendacijų įgyvendinimą

Eil. Nr.	Adresatas	VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros raštas	
		Data ir Nr.	Antraštė
1.	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė	2011-04-06 Nr.2011/2-3799	Dėl audito metu nustatytų dalykų

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos finansų
ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4
1.	Patikslinti Finansų ministerijos apskaitos politiką ir nustatyti apskaitos registrų skaičių, jų formas.	Patvirtinti Finansų ministerijos apskaitos vadovą ir jo priedus, kuriuose būtų detalai aprašyti ministerijos apskaitos procesai, nurodyti apskaitos registrai.	2011-12-15
2.	Užtikrinti, kad CPVA pervestų į valstybės biudžetą sugrąžintus kreditus, sukauptas palūkanas, grąžinamų paskolų įmokas ir kitas su tuo susijusias sumas.	Bus patvirtintos mažesnės CPVA 2011 m. ir 2012 m. išlaidų sąmatos ir bus pasirašytos 2011 m. ir 2012 m. biudžeto lėšų naudojimo sutartys, mažinant įstaigai numatytas 2011 m. ir planuojamas 2012 m. valstybės biudžeto lėšas, atsižvelgiant į tai, kiek 2011 m. ir 2012 m. bus sugrąžinta paskolų, įskaitant paskolų palūkanas ir banko sąskaitose esantį grąžintą likutį.	2011-06-01 2012-03-01
3.	Atlikti vidaus kontrolės sistemos vertinimą, kurio metu būtų nustatytos silpnos grandys šiose srityse: kontrolės aplinkos, rizikos įvertinimo, kontrolės veikimo, komunikacijos ir stebėsenos.	Apie numatomas priemones šiai rekomendacijai įgyvendinti informuosime papildomai.	2011-07-01
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Ekonomikos departamento direktorė Daiva Pipirienė. Tel. (8-5) 239-0230, el. paštas d.pipiriene@finmin.lt			